



НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ЦЕНТАР ЗА ПОСЕБНУ КОНТРОЛУ – *AML*

**АНАЛИЗА ОДГОВОРА НА ДОСТАВЉЕН
УПИТНИК О АКТИВНОСТИМА
ДАВАЛАЦА ФИНАНСИЈСКОГ ЛИЗИНГА
ИЗ ОБЛАСТИ УПРАВЉАЊА РИЗИКОМ ОД
ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА
ТЕРОРИЗМА ЗА 2020. ГОДИНУ**

Април 2021.

Уводне напомене

Законом о финансијском лизингу Народна банка Србије (у даљем тексту: НБС) је одређена за институцију која издаје и одузима дозволе за обављање послова финансијског лизинга; даје сагласност за стицање удела/акција у даваоцима финансијског лизинга (у даљем тексту: ДФЛ), сагласност на именовање органа управљања ДФЛ, као и друге сагласности, сагласно Закону о финансијском лизингу („Службени гласник РС”, бр. 55/200, 61/2005, 31/2011 и 99/2011 – др. закон).

У складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС”, бр. 113/2017, 91/2019 и 153/2020, у даљем тексту: ЗСПН/ФТ), НБС је надлежна да надзире примену закона којим је регулисано спречавање прања новца и финансирања тероризма (у даљем тексту: ПН/ФТ) код ДФЛ у складу са Законом о финансијском лизингу.

НБС је од 2010. године установила праксу посредног праћења активности ДФЛ у области управљања ризиком од ПН/ФТ. Такво праћење ДФЛ у наведеној области врши се на полугодишњем нивоу, на основу података које ове финансијске институције, у форми попуњеног Упитника о активностима ДФЛ у области спречавања ПН/ФТ (у даљем тексту: Упитник), достављају НБС.

Питања у Упитнику груписана су у десет целина:

Део I: Општи подаци о ДФЛ

Део II: Подаци о странкама

Део III: Структура странака по процењеној категорији ризика од ПН/ФТ

Део IV: Структура странака по примењеним радњама и мерама познавања и праћења странке

Део V: Подаци о производима, услугама и трансакцијама

Део VI: Поверавање послова који се односе на радње и мере познавања и праћења странке трећим лицима

Део VII: Обука запослених

Део VIII: Организациона структура

Део IX: Достављање интерних извештаја овлашћеном лицу и извештавање Управе за спречавање прања новца (у даљем тексту: Управа)

Део X: Интерна ревизија и унутрашња контрола.

Основни циљеви анализе достављених одговора су:

- сагледавање тренутног стања у процесу препознавања, мерења и управљања ризиком од ПН/ФТ путем финансијског лизинга;

- посредно праћење развоја система управљања ризиком од ПН/ФТ код ДФЛ;
- уочавање евентуалних слабости и благовремено указивање ДФЛ на потенцијалну изложеност овом ризику;
- упућивање на адекватну примену установљених правила и принципа заснованих на познавању клијената.

За извештајни период 1. 1 – 31. 12. 2020. године, сви ДФЛ који послују на тржишту финансијског лизинга Републике Србије одговорили су на достављене упитнике, те је анализа у наставку базирана на њиховим одговорима.

Садржај:

I. Основна запажања	4
II. Општи подаци о даваоцима финансијског лизинга	6
III. Подаци о странкама	6
IV. Структура странака по процењеном степену ризика	9
V. Структура странака по примењеним радњама и мерама познавања и праћења странке	13
VI. Подаци о производима и услугама	14
VII. Поверавање послова који се односе на радње и мере познавања и праћења странке трећем лицу	15
VIII. Обука запослених	15
IX. Организациона структура	17
X. Достављање интерних извештаја овлашћеном лицу и извештавање Управе	17
XI. Интерна ревизија и унутрашња контрола	17

I. Основна запажања

На основу извршене анализе, првенствено инхерентног ризика изложености ризику од ПН/ФТ, односно квантитативних и квалитативних података и информација из Упитника, као и података и информација у вези са управљањем и контролом овим ризиком, изведен је општи закључак да је изложеност ДФЛ ризику од ПН/ФТ и у овом, као и у раније анализираним периодима, на ниском нивоу.

Ниска изложеност ДФЛ ризику од ПН/ФТ последица је следећег:

Према **величини пословне мреже**, сектор ДФЛ је нискоризичан, узимајући у обзир број странака са којима је успостављен пословни однос, мали број филијала/експозитура, као и укупан број запослених чији посао подразумева непосредан контакт са клијентима. Дана 31. децембра 2020. године, у Републици Србији је 16 ДФЛ имало дозволу за обављање послова финансијског лизинга, са укупно 344 запослена, од којих посао 161 запосленог подразумева непосредни контакт са странкама и спровођење неких од радњи и мера познавања и праћења странке. Странке су, на крају извештајног периода, могле да успоставе пословне односе на 115 локација у земљи, а сви ДФЛ заједно су бројали 13 огранака.

Структура странака је други фактор који утиче на то да је изложеност овог сектора ризику од ПН/ФТ ниска, узимајући у обзир пре свега структуру странака према резидентности, те чињеницу да нерезиденти имају занемарљив удео у укупном броју странака, од око 0,06%.

На дан 31. децембра 2020. године, доминантан удео у укупном броју странака од око 67% имају резиденти правна лица. У оквиру сектора ДФЛ, странке су, према анализи ризика, подељене у три категорије – ниског, средњег и високог ризика од изложености ПН/ФТ. Наиме, највећи број странака сврстан је у категорију средњег ризика, и то укупно 15.040 странака, са учешћем од скоро 74%. На другом месту налазе се странке сврстане у категорију ниског ризика, и то 4.114 странака, са учешћем од око 20%, док се на трећем месту налазе странке оцењене као високоризичне, има их 1.253, и чине око 6% укупног броја странака. Већина клијената који су оцењени као високоризични јесу резиденти правна лица, а у ову категорију су у највећем броју случајева сврстани због ризика делатности којом се баве. Када је реч о нерезидентима, свега три нерезидента сврстана су у висок степен ризика и реч је о два физичка лица (од којих је једно функционер, а друго је сврстано у висок степен ризика због ризика земље) и једном правном лицу (оцењено као високоризично због ризика земље оснивача / стварног власника). Као и у претходно анализираним периодима, није било значајних промена у структури странака по резидентности, при чему је уочен тренд повећања укупног броја странака у сектору ДФЛ.

Када је реч о **производима и услугама**, с обзиром на то да је готово једина дозвољена делатност ДФЛ финансијски лизинг, посматрајући број, укупну и просечну вредност свих закључених уговора о финансијском лизингу, као и

податке о броју, укупној и просечној вредности ових уговора закључених са странкама које су процењене као високоризичне, долазимо до закључка да је и по овом фактору изложеност ризику од ПН/ФТ ниска. Закључено је мање уговора него у претходно посматраном извештајном периоду, за шта се као главни узрочници може сматрати ширење вируса корона.

Што се тиче **поверовања послова који се односе на радње и мере познавања и праћења странке трећем лицу**, свега два ДФЛ су ове послове поверила трећем лицу, и то својим матичним банкама, односно оснивачима, што је такође један од показатеља ниске изложености ризику од ПН/ФТ.

Запажања до којих се дошло анализом података и информација у вези с мерама које су ДФЛ предузели ради адекватног управљања и контроле ризика од ПН/ФТ у посматраном периоду указују на то да се наведеним ризику, иако је на ниском нивоу, адекватно управља. Наиме, приликом процене управљања и контроле ризика од ПН/ФТ у обзир су узети следећи показатељи:

- Запослени у свим ДФЛ су упознати с последицама непримењивања закона и процедура којима је регулисано спречавање ПН/ФТ (углавном путем обука);
- ДФЛ посвећују дужну пажњу обуци запослених, а обуке се врше путем радионица или комбиновањем радионица и *e-learning*-а, и то најмање једном у току године, а код појединих ДФЛ чак и три или више пута у току године;
- Посебан *AML* програм, односно апликацију у којој обавља послове у вези са СПН/ФТ на крају извештајног периода имало је 11 ДФЛ, при чему су код девет наведени програм, односно апликација омогућили класификацију странака по степену ризика;
- Сви ДФЛ примењују листе показатеља за препознавање сумњивих трансакција у вези с ПН/ФТ објављене на сајту Управе, као и листе означених лица, донете од стране Савета безбедности Уједињених нација и других међународних организација у којима је Република Србија члан;
- ДФЛ су успоставили сопствене системе за управљање ризику од ПН/ФТ и унутрашњим актима су адекватно уредили систем унутрашњих контрола;
- Структура странака по примењеним радњама и мерама познавања и праћења странке (поједностављене, опште и појачане) релативно је у складу са структуром странака по процењеној категорији ризика од ПН/ФТ. ДФЛ не примењују поједностављене радње и мере на све странке које су класификовале у низак ризик, већ на нешто више од 67% странака ниског ризика. Појачане радње и мере ДФЛ примењују на све странке класификоване у висок ризик, док се на највећи број странака примењују опште радње и мере. Наведено указује на чињеницу да су ДФЛ разумели значај правилне процене ризика од ПН/ФТ, што је, уз додатни опрез, резултирало адекватном расподелом људских ресурса, а последично и квалитетним управљањем овим ризику;

- У извештајном периоду није било ниједног раскида пословног односа услед немогућности спровођења радњи и мера познавања и праћења странке из члана 7. став 1. тачке 1–5 ЗСПН/ФТ, а само у једном случају за цео сектор ДФЛ је дошло до одбијања понуде за успостављање пословног односа, због немогућности извршења прописаних радњи и мера.

Иако је ризик од ПН/ФТ у овој области низак, то никако не значи да се он сме занемарити. ДФЛ су дужни да, у својству обвезника ЗСПН/ФТ, предузму све прописане радње и мере неопходне за откривање и спречавање ПН/ФТ.

II. Општи подаци о даваоцима финансијског лизинга

На територији Републике Србије, на дан 31. децембра 2020. године дозволу за обављање послова финансијског лизинга имало је 16 ДФЛ¹, од којих је њих осам (50%) пословало преко укупно 13 огранака.

На крају извештајног периода, у целокупном сектору ДФЛ била су ангажована 344 запослена, са укупно 161 запосленим (скоро 47% свих запослених) чији посао подразумева непосредни контакт са странкама и спровођење неке од радњи и мера познавања и праћења странке. На нивоу сектора, просечан број странака по запосленом који непосредно обавља послове у вези са странкама и спровођење радњи и мера познавања и праћења странке на крају извештајног периода износио је 127, што представља повећање у односу на 2019. годину, када је износио 122.

С тим у вези, долази се до закључка да је према величини пословне мреже, као фактора који утиче на изложеност ризику од ПН/ФТ, процењена изложеност ризику од ПН/ФТ ниска, као што је било процењено и у претходно посматраном периоду, са стањем на дан 31. децембра 2019. године.

III. Подаци о странкама

Укупан број странака на дан 31. децембра 2020. године износио је 20.407, при чему преко 99% странака чине резиденти (Графикон 1). Највеће учешће у укупном броју странака имају резиденти правна лица – 67,17% (укупно 13.707), а затим следе резиденти физичка лица, са учешћем од 17,22% (укупно 3.514), резиденти физичка лица која врше делатност – 15,55% (укупно 3.173), док је нерезидената физичких лица шест, а нерезидената правних лица седам, и имају занемарљиво учешће (Графикон 2).

¹ Три ДФЛ су, уз претходно прибављену сагласност Народне банке Србије, у поступку спровођења добровољне ликвидације.



У поређењу с претходно посматраним извештајним периодом (стање на дан 31. децембра 2019. године), број странака у сектору ДФЛ порастао је за 1.460, што је раст од 7,70%.



С обзиром на то да највећи број резидената чине правна лица, у наставку је графички приказ њихове поделе на: правна лица организована као друштва са ограниченом одговорношћу, правна лица организована као акционарска друштва, правна лица која су организована у остале форме (попут командитних и ортачких друштава), и она која не припадају ниједној претходно наведеној категорији, већ је реч о нпр. удружењима, задужбинама, фондацијама, спортским удружењима и сл. (категорисани као *Остали*) (Графикон 3).



Највише резидената правних лица, укупно 13.044, чине друштва са ограниченом одговорношћу (95,16%, при чему је битно нагласити да је ова форма организовања Националном проценом ризика утврђена као ризична у аспекту ПН/ФТ), правна лица организована као акционарска друштва имају учешће од око 1,17% и има их 160, правних лица организованих у остале правне форме било је 130, са учешћем од око 0,96%, док остали сачињавају око 2,71%, односно реч је о 372 правна лица.

Нерезиденти физичка лица су из земаља које су ДФЛ класификовали у високу, средњу и ниску категорију ризика, и то по једно лице из Босне и Херцеговине (процењена као високоризична), Хрватске (процењена као нискоризична), Израела (процењена као нискоризична), Пољске (процењена као нискоризична), САД (процењена као средњеризична), Румуније (процењена као средњеризична).

Нерезиденти правна лица класификовани су у средње ниску, средњу и високу категорију ризика, и то по једно лице из Бугарске (процењена као средње нискоризична), Шведске (процењена као средње нискоризична), Италије (процењена као средњеризична), Белгије (процењена као средњеризична), Босне и Херцеговине (процењена као високоризична), Француске (процењена као средњеризична) и Словеније (процењена као средњеризична).

Према подацима из Упитника, у целом сектору ДФЛ постоји један нерезидент правно лице које у власничкој структури има лица из земаља високог ризика, а нема нерезидената правних лица који у власничкој структури имају траст.

Као и у претходно анализираним периодима, није било значајних промена у структури странака по резидентности, а уочен је тренд повећања укупног броја странака.

Приликом оцене структуре странака, као фактора који има утицај на изложеност ризику од ПН/ФТ, у обзир се узимају бројни показатељи, попут броја високоризичних странака, странака функционера (домаћих и страних), високоризичних странака правних лица – са сложенем власничком структуром, с лицима из офшор географских подручја или с трастом у власничкој структури, с функционером у управљачкој структури, нерезидентна физичких и правних лица из високоризичних и офшор географских подручја и земаља са стратешким недостацима, броја странака организованих као друштва са ограниченом одговорношћу, предузетника. Ако се посматрају наведени показатељи, закључује се да је изложеност ризику ниска, с обзиром на то да је појединачни удео сваког од њих у укупном броју странака у сектору финансијског лизинга низак.

IV. Структура странака по процењеном степеном ризика

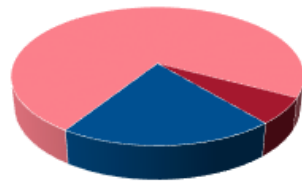
У оквиру сектора ДФЛ, странке су, према анализи ризика, подељене у три категорије – странке ниског, средњег и високог ризика од ПН/ФТ.

Највећи број странака сврстан је у категорију средњег ризика, и то укупно 15.040 странака, са учешћем од око 73,70%. На другом месту налазе се странке сврстане у категорију ниског ризика – 4.114 странака, са учешћем од око 20,16%, док се на трећем месту налазе странке оцењене као високоризичне, има их 1.253 и чине око 6,14% укупног броја странака, као што је приказано на Графикону 4.



У односу на претходно анализирани период, није било значајне промене у структури странака према степеном ризика. У графиконима 5 и 6 дати су прегледи структуре странака у сектору ДФЛ сврстаних по степеном ризика редом за резиденте и нерезиденте.

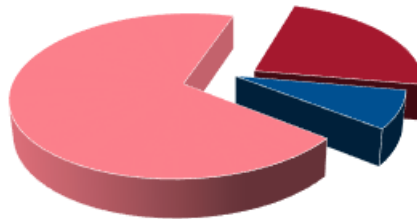
Графикон 5. Структура странака резидената у сектору финансијског лизинга сврстаних по степеном ризику на дан 31. децембра 2020. године



- Укупан број странака на ниском степеном ризику – 4.113; 20,16%
- Укупан број странака на средњем степеном ризику – 15.031; 73,70%
- Укупан број странака на високом степеном ризику – 1.250; 6,12%

Највећи број резидената је класификован у категорију средњег ризику, и то њих 15.031, односно 73,70%, а потом следе странке ниског степена ризику, којих је 4.113, тј. 20,16%, а најмање је оних класификованих у висок ризик – 1.250, односно 6,12%.

Графикон 6. Структура странака нерезидената у сектору финансијског лизинга сврстаних по степеном ризику на дан 31. децембра 2020. године



- Укупан број странака на нерезидената ниског степена ризику – 1; 7,69%
- Укупан број странака на нерезидената средњем степеном ризику – 9; 69,23%
- Укупан број странака на нерезидената високом степеном ризику – 3; 23,08%

Што се нерезидената тиче, највећи број (девет странака – 69,23%) сврстан је у категорију средњег ризику, три нерезидента су сврстана у висок ризик, а један у средњи ризик.

Структура странака високог ризику приказана је у Графикону 7.



Међу странкама високог ризика доминирају правна лица резиденти, и то 1.073 од 1.253, сачињавајући око 85,63% странака сврстаних у категорију високог ризика.

С обзиром на то да највећи број странака високог ризика чине резиденти правна лица, на Графикону 8 дат је њихов приказ према различитим основима за овакву класификацију.



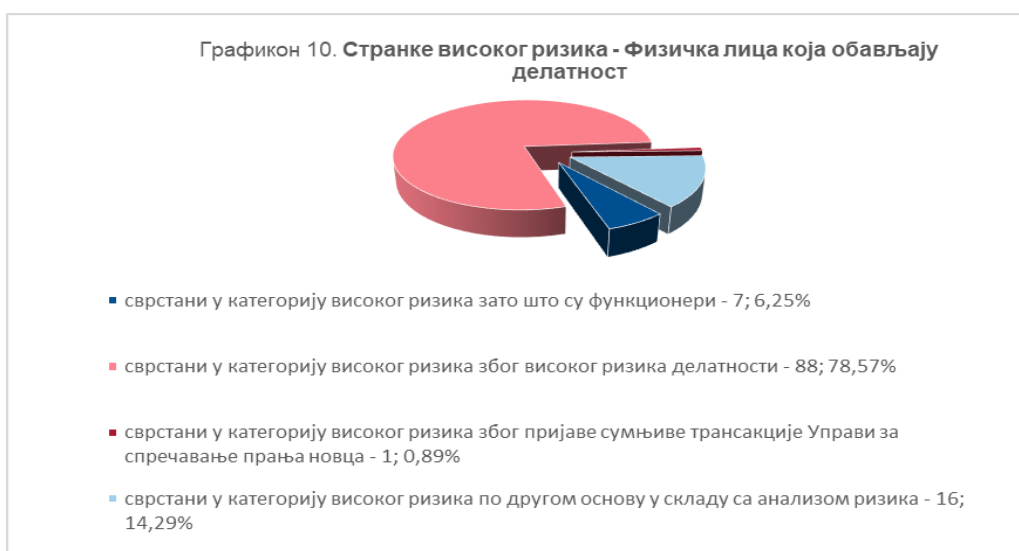
Највећи проценат резидената правних лица сврстан је у категорију високог ризика због ризика делатности којом се баве (више од половине, око 52,56%). Преостали резиденти правна лица сврстани су у висок ризик због тога што имају

функционера у власничкој/управљачкој структури (9,69%), због високог ризика земље оснивача/стварног власника (5,68%), због сложене власничке структуре (3,17%), због пријава сумњивих трансакција Управи (0,65%) или по неком другом основу који је у складу са анализом ризика. На крају извештајног периода пријављене су укупно четири сумњиве трансакције.

Резиденти физичка лица су највећим делом сврстани у категорију високог ризика, јер су у питању функционери (око 50,77%), док је око 44,62% сврстано у ову категорију ризика по неком другом основу који је у складу са анализом ризика, што се види и у Графикону 9.



И код предузетника (физичких лица која обављају делатност), највећи део их је сврстан у категорију високог ризика управо због ризика делатности којом се баве (Графикон 10)



V. Структура странака по примењеним радњама и мерама познавања и праћења странке

Поједностављене радње и мере познавања и праћења странке примењују се на 2.762 странке, опште радње и мере на 16.307 странака, а појачане радње и мере примењују се на 1.338 странака. Према томе, процентуално, опште радње и мере се примењују код 79,91% странака, поједностављене мере код 13,53% странака, а појачане код 6,56% странака (Графикон 11).



У Табели 1 дат је преглед примењених радњи и мера код странака према резидентности.

Табела 1. Преглед примењених радњи и мера код странака према резидентности

Странке	поједностављене радње и мере праћења странке	опште радње и мере праћења странке	појачане радње и мере праћења странке
Физичка лица резиденти	757	2.692	65
Правна лица резиденти	1609	10.971	1127
Физичка лица која обављају делатност	395	2.635	143
Физичка лица нерезиденти	0	4	2
Правна лица нерезиденти	1	5	1
Укупно	2762	16.307	1338

Упоредни преглед структуре броја странака по процењеним степенима ризичности и примењеним радњама и мерама на дан 31. децембра 2020. приказан је у Табели 2.

Табела 2. Структура странака у сектору ДФЛ према степену ризика и примењеним радњама и мерама

Ниво ризика	Број странака	Учешће	Радње и мере познавања и праћења странке	рој странака	Учешће
Низак	4.114	20,16%	Поједностављене	2.762	13,53%
Средњи	15.040	73,70%	Опште	16.307	80,55%
Висок	1.253	6,14%	Појачане	1.338	6,56%
	20.407	100,00%		20.407	100%

На основу анализе података из Упитника, закључује се да ДФЛ не примењују поједностављене радње и мере на све странке које су класификоване у низак ризик, већ на 67,13% странака ниског ризика. Појачане радње и мере ДФЛ примењују на све странке класификоване у висок ризик, док се на највећи број странака примењују опште радње и мере. Према томе, структура странака по примењеним радњама и мерама познавања и праћења странке углавном је у складу са структуром странака по процењеној категорији ризика од ПН/ФТ, с обзиром на то да се појачане радње и мере примењују на више странака него што је класификовано у категорију високог ризика, а опште радње и мере се примењују на више странака него што је сврстано у средњеризичне, што би значило да се ове радње и мере примењују и на део нискоризичних странака.

У извештајном периоду није било раскида пословног односа услед немогућности спровођења радњи и мера познавања и праћења странке из члана 7. став 1. тачке 1-5 ЗСПН/ФТ. У само једном случају за цео сектор ДФЛ одбијена је понуда за успостављање пословног односа због немогућности извршења радњи и мера из члана 7. став 1. тачке 1-5 ЗСПН/ФТ. Ни за једну странку с којом је успостављен пословни однос нису достављани подаци по захтеву Управе.

VI. Подаци о производима и услугама

Укупан број закључених уговора о лизингу у извештајном периоду је 13.567, што је за 3.682 мање него 2019. године (када је закључено 17.249 уговора), док је од тога 1.876, односно 13,82% уговора закључено са странкама сврстаним у категорију високог ризика. Пандемија вируса корона може се сматрати главним узрочником смањења броја закључених уговора о финансијском лизингу.

У извештајном периоду био је 121 уговор о финансијском лизингу где висина рате накнаде за лизинг прелази износ од 1.000 евра за физичка лица, а 444 уговора о финансијском лизингу где висина рате накнаде за лизинг прелази износ од 5.000 евра. У односу на претходни период, смањен је број закључених уговора о финансијском лизингу код којих висина рате прелази износ од 1.000 евра (на дан 31. децембра 2019. године било их је 187), док је повећан број

уговора о финансијском лизингу где висина рате прелази износ од 5.000 евра (на дан 31. децембра 2019. године било их је 299).

У извештајном периоду, код десет ДФЛ било је случајева где треће лице пружа јемство за примаоца лизинга, при чему је код свих веза између примаоца лизинга и лица које нуди јемство била јасна.

С обзиром на наведене податке и то што је делокруг послова ДФЛ веома ограничен и своди се на финансијско посредовање између давалаца и примаоца лизинга, ризик по основу производа и услуга које сектор ДФЛ нуди је низак.

VII. Поверавање послова који се односе на радње и мере познавања и праћења странке трећем лицу

Вршење појединих радњи и мера познавања и праћења странке свега два ДФЛ поверила су трећем лицу, и то својим матичним банкама, односно оснивачима, што је такође један од показатеља ниске изложености ризику од ПН/ФТ, а на нивоу целокупног сектора финансијског лизинга за укупно две странке податке и документацију прибавило је треће лице.

Узимајући у обзир да је мали број ДФЛ трећем лицу поверио послове који се односе на радње и мере познавања и праћења странке, процењујемо да је и према овом показатељу изложеност ризику од ПН/ФТ ниска.

VIII. Обука запослених

На основу одговора на Упитник може се закључити да су сви запослени у сектору финансијског лизинга упознати с последицама непримењивања закона и процедура којима је регулисано СПН/ФТ.

Обуке запослених углавном обављају овлашћена лица или њихови заменици у ДФЛ. Под овлашћеним лицем, према ЗСПН/ФТ, подразумева се лице запослено код обвезника на радном месту са овлашћењима која том лицу омогућавају делотворно, брзо и квалитетно извршавање задатака прописаних овим законом, које није правоснажно осуђивано или се против њега не води кривични поступак, стручно оспособљено за послове СПН/ФТ и упознато с природом пословања обвезника у областима које су подложне ризику ПН/ФТ, при чему и његов заменик мора испуњавати наведене услове. ДФЛ обуке се спроводе у форми радионица или у комбинацији радионица и *e-learning*-а, најмање једном годишње. Овлашћена лица/заменици обучавају се путем презентација, директних обука, семинара, конференција и предавања. Знање запослених који су прошли обуке проверавају сви ДФЛ, сем оних који су тренутно у поступку ликвидације.

Посебан *AML* програм, односно апликацију у којој се обављају послови у вези са СПН/ФТ на крају извештајног периода имало је 11 ДФЛ, при чему код девет наведени програм, односно апликација омогућава класификацију странака по степену ризика. Странке се класификују након провере података који служе за идентификацију, посебно узимајући у обзир географски ризик, ризик странке, производа и трансакције, уз посебно обраћање пажње на клијенте који су функционери, као и правна лица која имају сложену власничку структуру.

Сви ДФЛ примењују листе показатеља за препознавање сумњивих трансакција у вези с ПН/ФТ објављене на сајту Управе. Осим наведених показатеља, шест ДФЛ је у листе укључило и сопствене показатеље. Службене белешке о извршеним анализама трансакција у извештајном периоду сачинила је већина ДФЛ (њих 13). Сачињене су 504 белешке о извршеним анализама трансакција у извештајном периоду.

Сви ДФЛ користе листе означених лица, донете од стране Савета безбедности Уједињених нација и других међународних организација у којима је Република Србија члан, а њих 12 користи неку од комерцијалних база која омогућава провере листе означених лица и софтвер Управе као додатни елемент провере странака.

У извештајном периоду није утврђен ниједан случај да је странка, лице које је покушало да успостави пословни однос или било које друго лице с којим има или је имао посао или других сличан однос – *означено лице*. Под термином *означено лице* подразумева се физичко лице, правно лице, као и група или удружење, регистровано или нерегистровано, које је означено и стављено на листу терориста, терористичких организација или финансијера терориста, као и на листу лица која се доводе у везу са ширењем оружја за масовно уништење и посебним листама на основу одговарајућих резолуција Савета безбедности Уједињених нација или аката међународних организација чији је држава члан, предлога надлежних државних органа или на основу образложеног захтева стране државе. Под посебним листама подразумевају се листе на основу резолуција Савета безбедности Уједињених нација или аката међународних организација чији је држава члан, а које се не односе на физичка или правна лица, групе или удружења, већ на покретне и непокретне ствари које се доводе у везу са ширењем оружја за масовно уништење, као што су бродови, авиони и друго.

У сектору ДФЛ успостављени су ефикасни процеси идентификовања и процене изложености ризику од ПН/ФТ, као и адекватни програми обука запослених о споменутом ризику. Сектор има адекватне информационе системе са успостављеним редовним извештавањем о ризику од ПН/ФТ одговарајућег нивоа руководства и релевантних запослених задужених за управљање овим ризиком.

IX. Организациона структура

Већина овлашћених лица / њихови заменици који би требало да искључиво буду задужени за послове у области откривања и СПН/ФТ, како је дефинисано ЗСПН/ФТ, свакодневно обављају и друге послове.

Код осам ДФЛ било је промена у броју запослених, али те промене нису биле значајне.

У сектору ДФЛ углавном су дефинисане јасне линије одговорности за идентификовање, мерење, праћење и извештавање о ризику од ПН/ФТ, а систем управљања овим ризиком заснива се на адекватним људским и техничким ресурсима, па се самим тим процењује да је изложеност ризику од ПН/ФТ ниска.

X. Достављање интерних извештаја овлашћеном лицу и извештавање Управе

У извештајном периоду, запослени су овлашћеним лицима доставили 93 извештаја у вези са сумњом у прање новца, при чему су Управи пријављене четири сумњиве трансакције клијената. Такође, у извештајном периоду овлашћеним лицима није достављен ниједан интерни извештај у вези са сумњом у финансирање тероризма.

XI. Интерна ревизија и унутрашња контрола

У последњој години дана, код четири ДФЛ извршена је интерна ревизија, док је код преосталих 12 он извршена у претходне две или три године. Код десет ДФЛ контролама су уочене неправилности, при чему су код половине оне уклоњене, а другој половини рок за уклањање ових неправилности још увек није истекао.

Неправилности се углавном односе на: неадекватно оцењене клијенте, неправилности у фази отварања рачуна физичким и правним лицима, непотпуни обрасци КУС, мање неправилности приликом идентификације функционера, недостатке у погледу примене политика СПН у случају идентификације клијената и комплетности досијеа, недостатке који се односе на област сачињавања белешки (форма белешки), уноса података о категоризацији ризика од прања новца у апликацију и слично.

Од постојећих 16 ДФЛ, њих 15 се изјаснило да овлашћена лица и њихови заменици учествују у спровођењу унутрашње контроле и код свих 15 овлашћено лице извештава руководство о резултатима унутрашње контроле. У протекле две године код свих је вршена унутрашња контрола, при чему је код њих осам утврђено да постоје неправилности. Најчешће се те неправилности односе на:

незадовољавајући квалитет документације, непотпуну документацију за утврђивање власничке структуре и стварног власника, неадекватну класификацију клијената према категорији ризика, одређивање *AML* оцене која није усклађена са интерним актима, неажуриране обрасце *KYC*, и сл. Дати су рокови за отклањање ових неправилности, а седам ДФЛ је ове недостатке уклонило.

Управни одбор је обавештен о налазу унутрашње ревизије у вези са СПН/ФТ код свих ДФЛ, а извештајем спољног ревизора ова област је уређена код седам ДФЛ. Поступак у вези с ПН/ФТ води се само против једног ДФЛ, односно његових запослених, а не води се један дисциплински поступак због проблема са интегритетом запослених (због учешћа у превари, крађи, корупцији и слично), што је непромењено у односу на претходно посматрани период.

Узимајући у обзир све претходно наведено, у сектору ДФЛ успостављен је адекватан и свеобухватан систем унутрашњих контрола с механизмима који обезбеђују да одговарајући нивои руководства буду благовремено информисани о одступањима од примене процедура како би се предузеле неопходне мере. Такође, ДФЛ периодично спроводе интерне ревизије које обухватају главне елементе управљања и контроле ризика од ПН/ФТ.